

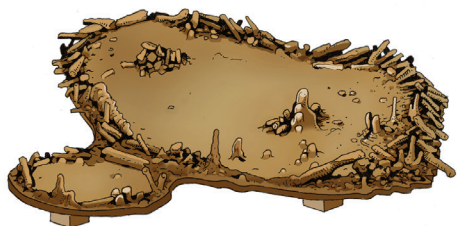
KATARZYNA GÓRNA

ZAGŁADA LUDZKOŚCI

kurator:
Jędrzej Wijas

wystawa:
9 – 30 maja 2019 r.

otwarcie:
9 maja 2019 r. (czwartek) / godz. 19:00

Katarzyna Górna, projekt instalacji do wystawy *Zagłada ludzkości*, 2019

Nowa praca Katarzyny Górnej, opatrzona tytułem *Zagłada ludzkości*, to trzelementowa multimedialna instalacja przestrzenna. Każda z części składowych jest jednocześnie oddzielnym dziełem, lecz razem stanowią całość o spójnym znaczeniu.

Wystawa zaczyna się od filmowej rejestracji interwencji artystycznej, zorganizowanej przez artystkę, a skierowanej do pracowników globalnego giganta – firmy Amazon. W nawiązaniu do pierwszego filmu w dziejach kinematografii – *Wyjścia robotników z fabryki* braci Lumière z 1895 r., zapis pokazuje wychodzenie tysięcy pracowników sortowni o 4 rano, zmęczonych po 11. godzinnej zmianie. Czekają na nich hasło „NIGDY NIE PRACUJ” Guya Deborda, lidera sytuacionistów francuskich, eksponowane na plecach trzech dziwnych mężczyzn, jakby z innej epoki. Filmowi towarzyszy monotony głos robota, czytającego manifest wzywający do przeciwstawienia się kapitalistycznemu wyzyskowi. Zachęca do nieposłuszeństwa wobec systemu, w którym praca służy wyłącznie przetrwaniu najbogatszych. Od tego, czy jego głos zostanie wysłuchany, zależy los ludzkości. Apokaliptyczną alternatywę pokazuje główna część instalacji.

Składa się ona z białej konstrukcji, wykonanej z niebiodegradowalnego plastiku, pochodzącego z recydingu. Ta rzeźba stanowi artystyczną rekonstrukcję struktury znalezionej w latach 90. XX w. w jaskini Bruniquet we Francji. Tę konstrukcję uznaje się za najstarszą, znaną budowlę, stworzoną przez człowieka. W ogromnym pomieszczeniu, przed tysiącami wieków celowo złamano i złożono ok. 400 stalagmitów. Większość z ok. 400 sztuk została ułożona w dwa pierścienie – większy o szerokości od 4 do 7 metrów i mniejszy o szerokości zaledwie 2 metrów. Pozostałe ułożono w cztery stosy. Wszędzie dostrzegalne były ślady ognia i resztki spalonych kości.

Badający ją później archeolodzy (min. Francois Rouzaud, Sophie Verheyden) ustalili, że konstrukcja powstała ok. 176 500 lat temu (zachowując tolerancję dla kilku tysięcy lat w każdą stronę). Ponieważ badanie węglowe sięga tylko 50 000 lat wstecz, zastosowano badanie poziomów uranu po obu stronach połamanych stalagmitów.

Osiągnięty wynik oznacza, że konstrukcja nie była dziełem *Homo sapiens*, lecz poprzedników naszego gatunku: *Homo neanderthalensis*. To wpływa na ocenę neandertalczyków. Złożoność konstrukcji wskazuje, że pracowali zespołowo, byli technicznie wykwalifikowani. Musieli się komunikować, czyli posługiwali się językiem. Świadomie i w kontrolowany sposób używali ognia, jako źródła światła.

Jaki był cel tej dokładnie ułożonej konstrukcji, dotąd nie wiadomo. Najczęstsze interpretacje wiążą budowę pierścieni i kopców ze społecznymi rytuałami.

Konstrukcja Katarzyny Górnej odtwarza najstarsze dzieło rodzaju ludzkiego, przy użyciu materiału charakterystycznego dla naszej epoki – antropocenu. Zastosowanie najbardziej nieekologicznego, szkodliwego materiału, który, co prawdopodobnie, przetrwa znacznie dłużej niż ludzki gatunek, wskazuje na początek i koniec ludzkości. Tajemnica jest podwójna i dotyczy zarówno pierwszych przejawów ludzkiej twórczości, jak i wzbudzającego niepokój końca, na który pracujemy nieodpowiedzialną eksploatacją planety, motywowaną wskaźnikami gospodarczymi. Wszystko zamknięte jest w cyklu kołowego pojmowania czasu, dnia i nocy, co symbolizują zmienne perspektywy światła.

Wisząca nad zagadkowym krajobrazem instalacja wideo kontynuuje wątek egoizmu elit i braku szacunku wobec ekosystemów. Podczas gdy biała konstrukcja odsyła do współpracy i tworzenia, instalacja wideo jest poświęcona zgubnej rywalizacji i niszczeniu. Czterokanałowy film to zapis hipotetycznej rozmowy przedstawicieli globalnej elity finansowej, pokazujący cynizm i wyrachowanie. Rozmówcy świadomi są zagrożeń związanych z katastrofą klimatyczną, są wręcz przekonani, że ona nastąpi. Mimo, że oznacza ona zagładę całej ludzkości, swój majątek zamierzają poświęcić tylko i wyłącznie na ratowanie samych siebie.

Instalacja inspirowana jest artykułem Douglasa Rushkoffa, który, jako uznany socjolog, został zaproszony na poufne spotkanie światowej finansjery w 2017 r. Miał dać wykład o zmianach cywilizacyjnych, lecz na miejscu okazało, że oczekuje się od niego fachowej konsultacji w przedmiocie: jak chronić się przed ludźmi w obliczu kryzysu klimatycznego? Całość tego doświadczenia opisał w artykule *Survival of the Richest (Przetrwanie najbogatszych)* na łamach medium.com. Do próby odtworzenia przebiegu rozmowy, na podstawie tekstu Rushkoffa, Katarzyna Górna zaprosiła przedstawicieli polskiej lewicy intelektualnej: filozofa, politologa, publicystę i działacza kultury. Prezentacja przez nich krańcowo sprzecznych z ich przekonaniami poglądów nie pozwala zachować powagi, co nadaje dziełu charakter satyryczny.

Te dwa elementy, wraz początkowym filmem, opowiadają językiem obrazów i rzeźb dramatyczną opowieść o końcu ludzkości, dokonującym się za sprawą nas samych.

Katarzyna Górna – artystka, mieszkająca i tworząca w rodzinnej Warszawie, tworzy wielkoformatowe, głównie czarno-białe fotografie, które zazwyczaj zestawia w przestrzenne instalacje, oraz filmy wideo i DVD. W latach 90. studiowała na Wydziale Rzeźby warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych w pracowni prof. Grzegorza Kowalskiego. Twórczość Górnej opiera się na perspektywie kobiecego spojrzenia na rzeczywistość społeczną oraz symboliczne formy funkcjonowania obrazu kobiety w kulturze. W jej dorobku artystycznym o wyraźnym rysie feministycznym łatwo zauważyć ewolucję myśli, przechodzenie od badania obszaru tworzenia kulturowych symboli do postawy bardziej sprecyzowanej, walczącej, postulatycznej. „Spojrzenie kobiece” dochodzi wówczas do głosu nie tylko jako refleksja nad pozycją własnej płci, ale także dekonstrukcja dominującej męskości. Górna podejmuje tematy trudne, często stanowiące społeczne tabu.

TRAFOSTACJA SZTUKI W SZCZECINIE

TRAFO Trafostacja Sztuki w Szczecinie to otwarte w 2013 roku centrum sztuki współczesnej zlokalizowane w Szczecinie – stolicy polsko-niemieckiego regionu pogranicznego Pomorza.

TRAFO to wielofunkcyjna platforma spotkań artystów z publicznością, pokazująca narzędzie sztuki w jej różnych kontekstach i transdyscyplinarnych związkach. Tutaj dzieła wizualne wchodzą w relacje z literaturą, muzyką czy teatrem oraz naukami społecznymi i nowymi technologiami.

TRAFO pełni rolę „tłumacza” popularyzującego, lokującego sztukę w niezwykle dziś złożonym obszarze kulturowym, społeczno-politycznym, ekonomicznym czy egzystencjalnym.

TRAFO to post-instytucja, nieograniczona sztywnymi regułami wobec szybkich zmian świata i sztuki.

TRAFO to poligon historii sztuki, miejsce eksperymentu i pokazywania procesu artystycznego, produkcji i testowania wiedzy.

Program TRAFO to wystawy, programy badawcze i rezydencyjne, wydawnictwa, spotkania, koncerty, wykłady. Jego nieodłącznym elementem jest stały program edukacyjny skierowany do różnych grup wiekowych, wprowadzający w zagadnienia sztuki współczesnej.

Sztuka testuje / przesuwa granice przyjęte przez społeczeństwo.

Sztuka to samouczące się narzędzie, elastyczne – oportunistycznie dopasowujące się do szybkich zmian dzisiejszego świata. Sztuka jako eksperymentalna droga poznania, intensywna forma życia, jawi się jako oferta tam, gdzie inne dziedziny boją się ryzyka eksperymentu, gdzie ogranicza je racjonalność, służąca w prostej linii np. gospodarczemu neoliberalizmowi.

Instytucje sztuki, artyści, kuratorzy, cały system art-worldu wydaje się być silnym narzędziem komunikacji i perswazji. A jednak członkowie tego systemu nie wykorzystują owego potężnego mechanizmu, który posiadają lub wykorzystują go zawsze tak samo – do skutecznego przekonywania, że jedynym prawomocnym dla sztuki modelem pytań są zagadki nierozstrzygalne, a jedynym modelem odpowiedzi – paradoks. Aparat sztuki mógłby być, na wzór dyskursów akademickich, mocnym kanałem oddziaływania, pełnoprawnym uczestnikiem i współtwórcą debaty o kształcie rzeczywistości i sposobach przeżywania świata.

Odważmy się więc używać nieprawomocnego języka sztuki. Jeżeli myślimy o sztuce poważnie powinniśmy przyjąć wiedzę, którą produkuje i wprowadzać ją w nasze życie.

Stanisław Ruksza

Dyrektor TRAFO Trafostacji Sztuki w Szczecinie

ADRES:

TRAFO TRAFOSTACJA SZTUKI W SZCZECINIE
ul. Świętego Ducha 4
70-205 Szczecin

T: +48 91 400 00 49

E: mail@trafo.art

FB: facebook.com/trafo.art

GODZINY OTWARCIA:

wtorek – niedziela

11:00 – 19:00

KONTAKT DLA PRASY:

Jędrzej Wijas

T: 885 065 009

E: jedrzej.wijas@trafo.art

Anna Konopka

T: 885 065 008

E: anna.konopka@trafo.art

Trafostacja Sztuki w Szczecinie
jest samorządową instytucją kultury,
której organizatorem jest Gmina Miasto Szczecin.

TRAFO
TRAFOSTACJA SZTUKI W SZCZECINIE
WWW.TRAFO.ART